

zataira is. Ilyen szempontból kifejezetten sikeresnek mondható a *Júdás* című (10) parafrázis, melyben megcsillan a szerző eredeti humora is. Ebben az esetben elfogadható Júdás szájából a profán jelző. Az utolsó versora alkalmával hangzik el a következő párbeszéd, a rímek játéka: „[u]ram, ki az a barom, / akinek én a bemártott / falatot adom”.

A vers hármasság tagolású, és igen eredeti a záró paradoxonkép is. És épp a hármasság tagolás miatt itt ismét megemlítem, hogy jót tenne ennek a költészetnek egy kis formai változatosság, vérfrissítés.

A kötet első részének záró verse egy ószövetségi Jób-történetallúzió, amely az érett hitre jutás megnyilatkozása, a lírai én megadja magát, elfogadja a transzcendens üzenetet: „[a]karam, hogy láss!” (*Amikor belépsz*) (23) A figyelmes olvasó tudatában ez egybecseng a Jób 42,4-gyel, amikor is a tényleges megtérésre jutott Jób már nem okoskodik, nem talál ki válaszokat, hanem azt mondja az Úrnak: „én kérdezek, te pedig taníts engem!”; elfogadja, hogy ezúttal a Teremtő nyissa fel a szemét a világmindenség dolgaira, titkaira.

Csak az ilyen rekapitulálásra kész lélekben teremtődhet meg az a harmónia, amikor az objektív és a szubjektív szféra fedésbe kerül, amikor nem „lóg ki mögüle a fehér köntös”, hanem ténylegesen rajta ragyog. Ilyenkor teremtődik meg az „időből kilógó pillanat”, a metafizikai állapot; és ezáltal nem érezzük hagyományimitációnak a „kehely, az angyal, a kegyelem, az öröklét, az örök vér-remény” szókészletet, mert akkorra már mindez a lélekben beteljesedett.

És ennek köszönhetően ér össze végül is a kötetet szervező gondolati ív is, és teremtődnek meg a kötetet záró misztikusnak tűnő utolsó sorok: „[É]s Valaki néz ránk, csak néz, / egyre élesebben. / Néz, Bárány szemével / a végső igazság”. (63)

(Szegeci Kovács György: *Fehér, Vörösmarty Társaság*, 2019)

Mosonyi Kata

Az ölelés fénysebességgel megy át rajtunk

– Asszociációk egy friss kötet kapcsán –

A Nő

Meghívót kaptam egy szeánszra.

Foga van az ősznek. Kellemetlen, csípős este. Korán sötétedik. A falon festmények, jobbról vagy balról nyomtatott szövegek. Egy szemtelenül fiatal fruska (remélem ez még belefér) megy képtől képig, felolvassa a festményeihez írt verseket – önmagát adja. Képből, hangban. Jelenség. Üde, szertelen, s minden úgy természetes, ahogy van. „Nevezz örültnek.

Az vagyok. / Megint hideg, és én még kabátot sem hoztam. / Mint a jég alatt úszni. Tudni, úgyszemint reménytelen. / Meddig úszol így?” (*Hangfelvétel, 59. oldal, Nagy Lea felolvasása a K.A.S. Galériában kiállításának megnyitóján, 2019. november 27-én*)

Nagy Lea alkotásain bohó ifláz, tarka bumfordiság tükröződik. Kézen még éppen a juniorokat erősítené. S ha interjút ad, könyvbemutatón vagy kiállítás megnyitón kérdezik, válaszai is ilyen bakfis-diákos lazák.

Körülnézek, felpörgetem a fantáziám, magamfajtnak való dolgokat keresek.

Nem minden festménye tetszik, nem minden sora talál elmén, szíven.

Előzőleg felkészültem az alkotóból. Már elsőkötetes, debütdíjas, és a kritikák, hozzászólások sem rosszak. „Álmomban távolról beszél hozzám egy lány, nem ismerem, leveszem a magány ellen feltett utolsó lemezt, elhallgat ő is, s én hallgatom, ahogy hallgat velem, könnyei némán folynak végig az arcán, a baba halott, mondja, cigarettát tesz a szájába, és melankóliába ütközik.” (Zalán Tibor Nagy Lea verseiről)

„Ez a kötet, Nagy Lea kötete, kétségtelenül idézi a költőelőd József Attilát, elsősorban abban, hogy szóteremtő képességgel, sajátos nyelvi leleményekkel lepi meg az olvasót, de még inkább idézi - szavaiban is! - Arthur Rimbaud-t, a kamaszköltőt, akinek szabadságvágya és „vadsága” éppen a költészetében tudott kiteljesedni.” (Petőcz András utószavából)

Múlhatna ezen is

Kitavaszkodott. Szandálos, rövidnadrágos, nyárias. De csak a legszükségesebb kültéri mozgás ajánlott. Láthatatlan vírus áll lesben. Olvasni azért lehet!

Nagy Lea új, második kötetéhez átkötő elemek a korábbi kiállításon látott festmények stílusában készített belíves grafikák és az első és hátsó borítón látható festmény, az elfekvő, vörös hajú akt. Megesz a sárga irigység. Miért mindig a más borítója a szebb?

Egy norvég novelláskötetet fordítok. A címadó novella misztikuma foglalkoztat; vajon hogy kerülhetett London előkelő negyedébe – egy nem éppen átlagos család kertjébe – az időnként mérgesen üvöltő négy lábú?

„Az éjszaka közepén nagy zajra ébredt. Ezúttal nem morgást hallott, hanem szabályos ordítást. Kiugrott az ágyból, magához vette az üveges szekrényben tárolt afrikai kardot. Leosont a konyhába. Az üvöltés a kert felől jött. Leoltotta a villanyt, habozott kicsit, aztán felhúzta az ablakrolót. Egy tigris volt a kertben.” (Ari Behn: *Tigris a kertben*) A könyv megjelenésére kicsit várnia kell még az olvasónak. Nagy Lea hasonló feszültséget árasztó sorai viszont már olvashatók a *Kóhullás* című kötetben „*Válami fekete, nyávogó / vadállat lesi mozdulataimat.*” (Tekintet, 7. oldal)

A fordításom várhat, az idén nem lesz belőle kötet. Inkább Nagy Lea új könyvéről próbálok átfogó képet kapni. A fejezeteket elválasztó tiszta lapokon – mint tompa koppanások – Lea idézetei. Tehát páros oldalon „Múlhatna ezen is”, mellette, a páratlan oldalon a fejezetcím Iránytű. A továbbiakban pedig „S mögötte, ha repülök” – Vonulás, s a harmadik fejezetnél „Már nem” – Zaj. Mind a három résznek van *kölcsön vett* idézete is: Voltairétól, Rimbaudtól, Borgestől, Goethétől. S a fejezetcímek hátoldalán, illetve a Tartalomjegyzék előtt Lea korábban már említett fekete-fehér grafikái állnak.

Kimért, mondhatni mérnöki precizitással kiporciózott, csinos kis kötet.

Fenyvesi Ottó így ír róla:

„... még egészen fiatal, egy különös kiscsillag, aki beleszeretett egy messi fénypontba. Felszegett tekintettel és magabiztos költői nyelvvel lépett a magyar költészet porondjára. Elveszett mondatok után kutat vagy éppen hallani véli, ahogy felettünk kibontják napelemszirmaikat a műholdak. És tudja, hogy a költészet által lehet a legfőbb tudást megszerezni, általa lehet a világról és az emberi lélekről a legrejtettebb titkokat felfedezni.”

„És itt, a távcső végén a költő, / a szegény bolond, aki beleszeretett / egy fénypontba.” (Nagy Lea: Fénypont, 12. oldal)

„... még egészen fiatal” – mondja Fenyvesi Ottó, s Nagy Lea immár második kötetes.

„Kialakítottam egy saját *horológiumot*, amelyen egy perc egy napot jelent...” (Égszakadás, 37. oldal) Ebből könnyen kiszámítható, hogy hány évet élhetett mostanáig a húsz éve alatt. Nem csoda, hogy az egész világot a markában szorongatja: Zongorakattogás, és leégett Párizs. (Utazás, 16. oldal); ...a sós sütemény íze / és ócska angol kávé, (Jelen, 17. oldal); Megfáradt török asszonyok táncolnak körbe-körbe. (Mantis religiosa, 21. oldal); Felsőhajt Zagreb, felsőhajtunk mindannyian. (Zagreb, 24. oldal); A bárpultnál ilyen-olyan dalmát férfiak. (Lépések, 38. oldal); Szeretnénk, ha a tenger csak a miénk lenne (Óceán, 77. oldal);

S mögötte, ha repülök

Lassulok az olvasásban, el-elkalandozom. Nincs mibe fogódkodnom.

– Na ja, a jelentős korkülönbség – szól be a kisördög balról.

Ilyenkor kapsoltat át vészüzembe a református vénám, újra kezdem a Vonulás címre *keresztelt* második fejezetet. Megakad a szemem egy ajánlason: Krzysztof Penderecki emlékére. No lám, a lengyel zeneszerző 2020 márciusában bekövetkezett halálára Lea azonnal reagált. Szíven üt, nagyon szeretem Pendereckit. Oslóban dedikálta nekem a *Canticum Cantorum Salomonis* című kompozícióját (Polskie Nagrania SX 1151). Lea rá emlékező verse nem nekrológ, de két sora mindenképp illik az alkalom-

hoz: „A nap utolsó sugara is eltűnik a párafelhő mögött. / A szürke égbolt lassan sötétül el teljesen – végül egészen feketévé. (The shining, 55. oldal)

Már nem

A *Zaj* címet viselő harmadik ciklus jó néhány darabja költőknek, íróknak ajánlott vers. Nem szokatlan ez a kortárs költészetben (sem), de Lea ezen kötetében szembetűnően domináns. Úgy érzem, inkább a tisztelet kinyilvánítása, mint kérdés az irodalmi jártasságban, olvasottságban. Nem *amatőrösen direkt*, éppen ezért okoz majd olvasóinak sok fejtörést a *megcímzett* versekkel.

Lehetséges, hogy Lea huszonnégy órás derűs, mosolyos, mint az interjúk alatt, de a verseit komoran veszi. Olyanok, mint a fekete vonalas grafikai a fehér lapon. Sötét tónusú fricskák. A riasztó, elkeseredett sorokkal tűzdelt oldalak után megcsillan Lea humora. „A költő, a költő! Ott szalad a messziségben, / fekete macska üldözi a házak tetején, / nyávogása sem mire sem elég! / Nem kell ő már senkinek! / Tág a lég, tág az út! / Hozd az örömet, rajta, rajta! / Huss, huss!” (Az éjszaka csodái, 86. oldal)

„– Már zártok? // A csapos elnéző mosollyal visszaállt a sötét mögé, és baráti hangot ütött meg, látható fáradtsága ellenére: // – Még egy kis italt tudok adni, hisz mégiscsak a Balkánon vagyunk, nem igaz?” (Hajnali lotyó, 94. oldal)

A *Kőhullás* című kötet nem könnyű olvasmány. Alapos odafigyelést követel, hogy vajon mi miből következik. Érzelmek, indulatok. Csapongás. Provokáció és szellemi kihívások. Asszociációi meghökkentőek. Leánál minden másképpen van (pl. a rigó csiripel).

Két sorát különösen megszerettem, s ezzel hívom olvasóimat felfedező útra a *Kőhullás*on át. Aki keres, hozzám hasonlóan talál kedvére való gondolatokat!

„Egy óra karjai lassú kattogásba ölelik az időt. / Hemzseg minden, ami nem én vagyok.” (Elnyílás, 20. oldal)

(Nagy Lea: *Kőhullás*, Napkút Kiadó, 2020)

Kovács katáng Ferenc

Bence Lajos szóval vág rendet

A 2011-es *Valami* című verseskötet után öt esztendővel, 2016-ban a Pannon Tükör Könyvek sorozatában, a lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet és a zalaegerszegi Pannon Írók Társasága közös kiadásában, Halász Albert szerkesztésében megjelent a *Szóval vágok rendet* című könyv is. A ritkán jelentkező, jeles életutat maga mögött tudó költő minőségű kötete. (Közben, ugyancsak 2011-ben Muraszombaton kiadták